

Anna IRASIAK

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

Kontakt:

Jak cytować [how to cite]: Irasiak, A. (2015). Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Nauczanie i uczenie się polskiego języka migowego jako języka obcego”. *Podstawy Edukacji. Między porządkiem a chaosem*, 8, 291–294.

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Nauczanie i uczenie się polskiego języka migowego jako języka obcego”

W dniu 24 października 2015 na Wydziale Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Nauczanie i uczenie się polskiego języka migowego jako języka obcego”, zorganizowana przez studia doktoranckie tejże uczelni. Było to pierwsze wydarzenie naukowe, które koncentrowało dyskusję wokół węzłowych problemów kształcenia polskiego języka migowego.

Konferencja skierowana była do środowiska akademickiego oraz praktyków – nauczycieli polskiego języka migowego, a także osób uczących się PJM¹. Główną ideą organizacji konferencji było angażowanie się uczestniczących w niej osób we wzajemne uczenie się na podstawie własnych doświadczeń związanych z nauką języka migowego oraz dzielenie się wiedzą na temat dydaktycznych podstaw PJM. Jej celem było stworzenie optymalnych warunków do spotkania się, dialogu i wypracowania nowych form nauczania języka migowego jako obcego oraz na rozwiązywaniu istniejących w środowisku lokalnym problemów przez teoretyków i praktyków tego obszaru. Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele wielu różnych dyscyplin naukowych: pedagogiki (w tym pedagogiki specjalnej), językoznawstwa, antropologii, psychologii, socjologii, ale także nauczyciele, wykładowcy, lektorzy i przedstawiciele instytucji organizujących kształcenie PJM oraz studenci i uczniowie.

---

¹ Skrót od *polski język migowy*.

Spotkanie rozpoczęła uroczystie Pani Prof. zw. dr hab. Aniela Korzon – Przewodnicząca Komitetu Naukowego Konferencji (Dolnośląska Szkoła Wyższa), która wprowadziła uczestników w problematykę edukacji języka migowego osób głuchych i słyszących, odnosząc się również do swoich doświadczeń zdobytych w ramach pobytów i realizacji projektów badawczych w Stanach Zjednoczonych. Zgromadzonych gości przywitał również Pan Prof. DSW dr hab. Jerzy Kochanowicz – Kierownik Studiów Doktoranckich, który przedstawił kontekst historyczny edukacji osób z niepełnosprawnością narządu słuchu oraz odniósł się do przypadku życia populacji zamieszkałej wyspę Martha's Vineyard, gdzie niezwykle często występowała dziedziczna głuchota, przez co jej mieszkańcy nie uważali braku słuchu za coś dewiacyjnego oraz w większości znali podstawy języka migowego.

W ramach obrad prezentowane były refleksje zarówno w wymiarze teoretycznym, metodologicznym, jak i praktycznym, w odniesieniu do kształcenia języka migowego jako języka obcego oraz kontekstu kulturowego edukacji językowej PJM. Dyskusja zogniskowana była wokół czterech głównych obszarów tematycznych i wydzielała tym samym podział na cztery sesje plenarne.

W sesji pierwszej, wprowadzającej do problematyzowania edukacji PJM, noszącej tytuł *Stan obecny i perspektywy rozwoju w kształceniu PJM*, Paweł Rutkowski (Uniwersytet Warszawski) przedstawił referat *Akwizycja języka migowego z punktu widzenia współczesnego językoznawstwa teoretycznego*, w którym zaprezentował spojrzenie na proces wykształcania przez dziecko kompetencji komunikacyjnej w języku migowym przez pryzmat podstawowych założeń językoznawstwa generatywnego. Małgorzata Czajkowska-Kisil (Uniwersytet Warszawski) zaprezentowała referat o przekornym tytule *Nauczanie polskiego języka migowego jako pierwszego*, w którym wskazała na nietypową sytuację większości dzieci głuchych, których rodzice słyszą, posługują się mówionym językiem polskim, a który nie jest dostępny ich dzieciom, co oznacza, że nie są one w stanie przyswoić go na drodze akwizycji, lecz mogą się nauczyć (ponownie nie nabyć) języka migowego. Anna Irasiak (Dolnośląska Szkoła Wyższa) w wystąpieniu *Kształcenie PJM w narracjach nauczycieli – komunikat z badań*, przedstawiła wstępne wyniki badań prowadzonych w ramach przygotowywanej dysertacji doktorskiej, w których omówiła wskazówki dla pracy dydaktycznej nauczycieli języka migowego oraz trudności, jakie napotykają w procesie dydaktycznym.

Sesja druga koncentrowała się na zagadnieniach organizacji procesu kształcenia polskiego języka migowego. W jej trakcie Alicja Orłowska i Krzysztof Kościński (EduPJM, Warszawa) przedstawili wykład na temat *Nauczanie i uczenie się polskiego języka migowego metodą Vision Virtuelle (VV)*, która jest skutecznym sposobem nauczania płynności w posługiwaniu się językiem migowym. Beata Pukło (Centrum Edukacji i Wsparcia „Res-Gest”, Rzeszów) w wystąpieniu *Nauczanie PJM a aktywizacja zawodowo-społeczna osób niesłyszą-*

cych – doświadczenia własne, opowiedziała o doświadczeniach lektorów w zakresie nauki polskiego języka migowego osób słyszących na kursach różnego typu oraz przedstawiła ocenę umiejętności ich uczestników. Olgierd Kosiba (Towarzystwo Tłumaczy i Wykładowców Języka Migowego „GEST”, Poznań) zaprezentował temat *Nauczanie języka migowego – kompetencje czy kwalifikacje?* Prelegent wykazał, że poglądy, w myśl których kursy polskiego języka migowego powinny być prowadzone wyłącznie przez osoby głuche, należy zrewidować oraz że niedopuszczalne jest dyskryminowanie osób słyszących w edukacji tego języka, szczególnie tych, które mogą wykazać się kompetencjami i/lub kwalifikacjami w prowadzeniu szkoleń tego typu. Panie Karolina Ruta i Marta Wrześniewska-Pietrzak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza) w referacie *„Odnaleźć się w przestrzeni” – problemy uczących się z przestrzenną organizacją komunikatu w PJM* wskazywały najczęściej popełniane błędy wśród osób uczących się w wykorzystaniu przestrzeni do budowy wypowiedzi w języku migowym oraz ujawniały te elementy przestrzeni, które sprawiają największy problem osobom posługującym się językiem fonicznym jako pierwszym. Na koniec tej części obrad Damian Rzeźniczak (Akademia im. Jana Długosza) wystąpił z referatem *Dostosowanie programów PJM do standardów CEF na poziomie A1, A2 i B1*, przedstawiając trudności i bariery w realizacji tytułowego działania.

W sesji trzeciej prelegenci pochylili się nad rolą *nauczyciela i uczenia w kształceniu PJM*. Magdalena Bednarska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) zaprezentowała referat *Kompetencje nauczycieli języka migowego – stan obecny i perspektywy rozwoju. Doświadczenia własne*, w którym scharakteryzowała możliwości kształcenia specjalistów w dziedzinie dydaktyki PJM oraz rozważyła kwestie kompetencji, doświadczeń, cech charakteru oraz wyglądu zewnętrznego nauczyciela tego języka. Agnieszka Kossowska (Politechnika Opolska) omówiła w wystąpieniu *Z doświadczeń matki słyszącej uczącej swoje dziecko języka migowego* wyzwania, w obliczu których staje rodzina słysząca pragnąca komunikować się z dzieckiem przy pomocy języka migowego. Katarzyna Matysik (Stowarzyszenie „Migaj Sercem”, Legnica) analizowała trudności, jakie napotyka nauczyciel w konstruowaniu programów kształcenia i w ich realizacji w pracy zawodowej w referacie pt. *Nauczyciel a język migowy*. Katarzyna Szymura (Migamy PJM-em, Katowice) zaprezentowała wystąpienie *Krok w stronę profesjonalizmu – jak merytorycznie przygotować się do nauczania PJM?* Prelegentka wskazała na potrzebę dostosowania programów kursów do oczekiwań grupy uczestników oraz standardów wyznaczonych przez Europejski System Opisu Kształcenia Językowego, a także na konieczność biegłego posługiwania się językami (polskim i migowym) i specjalistyczne wykształcenie nauczycieli prowadzących nauczanie PJM. Panie Magdalena Bielak-Kościńska i Angelika Niezgoda (EduPJM, Warszawa) omówiły temat *Głuchy nauczyciel + słyszący uczeń – nowy trend w nauczaniu PJM*, przedstawiając zalety nauczania polskiego języka migowego przez lektora głuchego (*native signera*).

Ostatnia sesja, czwarta, poświęcona została zagadnieniom związanym z edukacją międzykulturową i kulturą głuchych w kształceniu PJM. Obrady w niej wystąpieniem *ŚWIAT-GLUCHY jako ucieleśniona rzeczywistość języka migowego* rozpoczęła Magdalena Dunaj (Uniwersytet Łódzki), która zwracała uwagę na związki między nauką języka migowego a funkcjonowaniem w obrębie przestrzeni ŚWIAT-GLUCHY (pojęcie zaczerpnięte z polskiego języka migowego, będące kategorią analityczną, za pomocą której opisywała kolektywny wymiar głuchoty – koncepcja ucieleśnionej głuchoty, głuchego ciała). Małgorzata Talipska (Uniwersytet Warszawski) przedstawiła wykład *Perspektywa interkulturowa w badaniach użytkowników polskiego języka migowego* prezentujący refleksję wynikającą z obserwacji prowadzonych w czasie badań w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, analizującą trafność i rzetelność narzędzi badawczych dopasowanych odpowiednio do próby badawczej, jaką są użytkownicy polskiego języka migowego, ukazujący potrzebę nauczania i uczenia się polskiego języka migowego jako języka obcego wśród badaczy, także respondentów – osób głuchych nim niewładających, jako środka swobodnej komunikacji. Joanna Łacheta i Marcin Daszkiewicz (Uniwersytet Warszawski) zaprezentowali referat *Interkulturowość a nauczanie PJM jako obcego języka*, w którym zasygnalizowali istnienie kilku obszarów kompetencyjnych w nauczaniu polskiego języka migowego jako obcego i szeroko omówili kompetencję kulturową jako niezwykle istotną w działaniach edukacyjnych. Ostatni wykład przedstawił, ponownie, Damian Rzeźniczak (Akademia im. Jana Długosza). Była to *Relacja z konferencji LESICO 2 – Drugiej Międzynarodowej Konferencji Nauczycieli Języka Migowego*, która miała miejsce w dniach 16–17 października 2015 roku w Paryżu. Zaprezentowane sprawozdanie pozwoliło przybliżyć uczestnikom konferencji polskiej światowe trendy i perspektywy teoretyczne w edukacji języka migowego.

Każdą z czterech sekcji kończyła dyskusja, w ramach której uczestnicy omawiali swoje wątpliwości, wyrażali potrzeby dokonywania zmian w kształceniu PJM, przedstawiali propozycje współpracy itp. Spotkanie zakończyło się podsumowaniem całego dnia obrad, które zaprezentowała Anna Irasiak, podziękowaniem przybyłym gościom za uczestnictwo oraz zaproszeniem do publikacji tekstów.